

Obertura del curs

Companys membres de l'IEC, amigues, amics.

Hi ha moments en la vida de les nacions especialment propicis a la reflexió col·lectiva pública. Un moment d'aquests, per a la nació catalana, és la memòria històrica de la fundació de l'IEC l'any 1907. És prou sabut que el bienni de 1906-1907, amb Solidaritat Catalana, el I Congrés Internacional de la Llengua Catalana i l'Institut d'Estudis Catalans, va representar un punt d'inflexió en la història nacional. Igual com passa en la vida de les persones, en la història dels pobles sempre hi ha moments d'acceleració i fases d'alentiment.

És una evidència que la primera dècada del segle XX accelerà el ritme de l'esdevenir dels catalans. Avui, a la distància simètrica de cent anys, no podem deixar de preguntar-nos si la dècada que vivim és un moment d'acceleració o d'alentiment del ritme del temps.

Per això, quan des de la Secció de Filosofia i Ciències Socials ens vàrem plantejar quina aportació podríem fer a la celebració del centenari de l'IEC, va trobar acollida la idea de promoure una reflexió col·lectiva pública sobre el mateix centenari, tot partint de la presumpció que l'IEC està investit d'una representació institucional de suplència. Altres pobles tenen institucions, com la monarquia o la república, al cim de l'estructuració simbòlica nacional. Els catalans, en canvi, no tenim sinó l'IEC, un organisme de naturalesa acadèmica, dotat d'una missió civil d'abast nacional.

Ara que el centenari de la seva fundació estimula activitats a cadascuna de les seves cinc seccions, vàrem creure interessant de promoure, des de la nostra, la revisió d'aquests cent anys d'història catalana i, fent una sinècdoque, veure el tot en una part.

Les deliberacions en el si del Consell de Govern de la Secció varen concretar la idea en els següents ítems:

Primerament, proposaríem un Curs d'Alts Estudis, bo i repreneu una pràctica dels primers temps de l'Institut, ideat pel seu genial fundador Prat de la Ribera no només com una acadèmia d'erudits, a l'estil de les acadèmies nacionals de països constituïts en plenitud institucional, sinó també com un «establiment científic superior» que suplís la manca d'universitat catalana. No es faria, doncs, un cicle convencional de conferències sinó un curs, amb un programa de deu lliçons, que tindrien coherència, d'una banda, i, de l'altra, dimensió educativa.

En segon lloc, el curs versaria sobre cultura, política i societat 1907-2007 i cadascuna de les deu lliçons versaria, al seu torn, sobre una obra significativa d'un autor representatiu en un dels diversos àmbits del pensament, un autor que plantegés als seus coetanis una qüestió bàsica de la vida nacional en termes innovadors i encara avui vigents. Per això vàrem donar al curs el títol de *Deu Testimonis del segle XX / Deu Lliçons per al segle XX* i vàrem assignar les lliçons a membres de la Secció coneixedors d'aquell autor. Dos per a cada lliçó. L'un com a ponent, l'altre com a contraponent.

En tercer lloc, ens vàrem proposar, en la mesura que poguéssim, de donar visibilitat a l'IEC com a màxima institució representativa i expressiva de la catalanitat. Si la Secció Filològica té autoritat normativa en l'àmbit de la llengua catalana, semblantment la SFCS es pot considerar una instància, anomenada en altres països «Acadèmia de Ciències Socials, Morals i Polítiques», que, sense cap poder normatiu sinó només indicatiu, constitueix una referència en l'àmbit de la societat civil.

Heus aquí, en resum, la nostra proposta de curs al bell mig de la celebració del centenari de l'IEC. Les deu lliçons són (fent servir una semblança esportiva) una decatló, una prova combinada d'atletisme intel·lectual que comprèn deu disciplines diferents, però coherents: la política (Prat), la societat civil (Maragall), l'alta cultura (D'Ors), l'educació (Galí), les lletres (Riba), la filosofia (Ferrater), el feminisme (Capmany), la història econòmica (Vicens Vives), la unitat lingüística (Moll), l'assagisme (Fuster). Si la decatló atlètica fa les deu proves en dos dies, la nostra decatló intel·lectual les farà en cinc.

No em resta sinó agrair als ponents i contraponents d'acceptar la lliçó corresponent, a la direcció de l'IEC el seu suport, als companys del Consell de Govern de la Secció la seva col·laboració, a l'amic Pere Lluís Font la seva participació en la coordinació del curs, i a Josep Boixareu, de la secretaria, i a Ramon Perelló, del gabinet de premsa, la seva disponibilitat.